

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Σχέσεων Κράτους-Πολίτη

ΠΟΡΙΣΜΑ

(Ν. 3094/2003 “Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις”, Άρθρο 3 § 5)

Οχήματα που δεν τελούν υπό την κατοχή των ιδιοκτητών τους

Συνήγορος του Πολίτη: Καλλιόπη Σπανού

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Μαίρη Κοτρωνιά

Ειδικοί Επιστήμονες: Βούλγαρη Θεοδώρα, Καμένου Ειρήνη

Ιούνιος 2014

Αθήνα, 13 Ιουνίου 2014
Αριθμ. Πρωτ.: 163934/31361/2014

Προς τον

1. Υπουργό Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων
κύριο Μιχαήλ Χρυσοχοΐδη
2. Υπουργό Οικονομικών
κύριο Γκίκα Χουρδούβελη
3. Υπουργό Δημόσιας Τάξης & Προστασίας του Πολίτη
κύριο Βασίλειο Κικίλια

ΠΟΡΙΣΜΑ

Οχήματα που δεν τελούν υπό την κατοχή των ιδιοκτητών τους

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το αρ.103 παρ.9 του Συντάγματος και το ν. 3094/2003, εξέτασε σημαντικό αριθμό αναφορών πολιτών με αντικείμενο την αδυναμία τους να απαλλαγούν από τα βάρη οχημάτων τα οποία δεν τελούν πλέον υπό την κατοχή τους και συντάσσει το παρόν πόρισμα, το οποίο γνωστοποιείται, διαβιβάζεται και κοινοποιείται αρμοδίως.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Πολίτες προσέφυγαν στο Συνήγορο του Πολίτη κατά οφειλής τους από τέλη κυκλοφορίας οχημάτων, για έτη κατά τα οποία τα οχήματα δεν τελούσαν υπό την κατοχή τους.

Συγκεκριμένα, οι αναφερόμενοι διαπίστωσαν, αφού έλαβαν τη σχετική ατομική ειδοποίηση από τη Δ.Ο.Υ., ότι εξακολουθούν να χαρακτηρίζονται ως ιδιοκτήτες οχημάτων τα οποία όμως πλέον δεν κατέχουν για διάφορους λόγους. Ζήτησαν λοιπόν την αρωγή του Συνηγόρου του Πολίτη, προκειμένου να μην συνδέονται στο εξής με αυτά, αλλά και να απαλλαγούν από το χρέος που τους καταλογίστηκε.

Οι υποθέσεις μπορούν να διακριθούν στις εξής κατηγορίες :

(α) **Πώληση του οχήματος και παράδοσή του στον αγοραστή χωρίς να ολοκληρωθεί η διαδικασία μεταβίβασης:** Ο νέος κάτοχος του οχήματος, παρά την από προβλεπόμενη από νόμο υποχρέωσή του - και ενδεχομένως σχετική εξουσιοδότηση από τον πωλητή - δεν ακολούθησε τη διαδικασία μεταβίβασης και τα στοιχεία κυκλοφορίας του αυτοκινήτου παρέμειναν στο όνομα του αναφερόμενου. Σε πολλές από τις περιπτώσεις, ο εντοπισμός του αγοραστή είναι ανέφικτος ή ιδιαίτερος δυσχερής (μη φύλαξη από τον πωλητή των στοιχείων ταυτότητας του αγοραστή, θάνατος ή μετοικεσία του αγοραστή, ή διακοπή εργασιών εταιρίας εμπορίας μεταχειρισμένων οχημάτων) (1695928/2013, 180738/2014, 181805/2014, 174312/2013, 164889/2013, 171357/2013, 165913/2013, 159401/2012).

(β) **Καταστροφή του οχήματος στο παρελθόν** (πυρκαγιά - τροχαίο ατύχημα παράδοση του προς ανακύκλωση – ανταλλακτικά κ.ο.κ.) **χωρίς να ακολουθήσει διαγραφή αυτού από τα Μητρώα.** Οι ιδιοκτήτες συνήθως αποδέχονται ότι αμέλησαν να προβούν στις νόμιμες διαδικασίες. Σε ορισμένες πάντως περιπτώσεις ισχυρίζονται ότι η σχετική δήλωση διαγραφής δεν καταχωρήθηκε από την αρμόδια Διεύθυνση Μεταφορών ή ότι τα στοιχεία κυκλοφορίας παραδόθηκαν σε οικονομική υπηρεσία χωρίς να υπάρξει σχετική καταχώρηση στο βιβλίο των ακινησιών (168523/2013, 18410/2013, 168523/2013, 178238/2013, 180117/2014).

Ενίοτε, το ζήτημα περιπλέκεται ακόμη περισσότερο, όταν τα οχήματα παραδόθηκαν σε αγοραστή και εν συνεχεία καταστράφηκαν ή εγκαταλείφθηκαν από αυτόν χωρίς να πραγματοποιηθεί καμία διοικητική διαδικασία (173309/2013, 169335/2013).

Σημειώνεται ότι οι παραπάνω **αριθμοί πρωτοκόλλου αναφορών παρατίθενται ενδεικτικά** και το πλήθος τους δεν αντιπροσωπεύει τον αριθμό των σχετικών - υπό διερεύνηση ή αρχειοθετημένων- υποθέσεων που έχουν περιέλθει στην Αρχή με παρόμοιο περιεχόμενο.

Το ζήτημα **ανέκυψε σε όλη του την έκταση**, μετά από πρόσφατο έλεγχο του Υπουργείου Οικονομικών στα αρχεία πληρωμών τελών κυκλοφορίας της τελευταίας εικοσαετίας. Οι αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες πριν προβούν σε ταμειακή βεβαίωση, κάλεσαν εγγράφως τους ιδιοκτήτες οχημάτων για τους οποίους προέκυψε σχετική οφειλή να προσκομίσουν οποιοδήποτε δικαιολογητικό, με το οποίο θα αποδεικνύεται ότι τα τέλη κυκλοφορίας είτε δεν οφείλονται είτε έχουν ήδη καταβληθεί.

Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι σε μεγάλο ποσοστό των εν λόγω περιπτώσεων (α) τα οχήματα έχουν ημερομηνία πρώτης κυκλοφορίας που ανάγεται σε εικοσαετία ή τριακονταετία, διάστημα που ενδεχομένως υπερβαίνει τη διάρκεια ζωής ενός αυτοκινήτου και (β) τα πραγματικά περιστατικά τα οποία περιγράφονται στις αναφορές (αγοραπωλησία –

καταστροφή οχήματος) έλαβαν χώρα προ δεκαετίας ή και δεκαπενταετίας, με αποτέλεσμα η διακρίβωση αυτών να καθίσταται ιδιαίτερα δυσχερής.

Οι πολίτες πριν προσφύγουν στην Αρχή, εξέθεσαν το ζήτημα και ζήτησαν την συνδρομή των αρμοδίων Δ.Ο.Υ. και των Διευθύνσεων Μεταφορών των Περιφερειακών Ενοτήτων για την επίλυση του προβλήματός τους. Οι υπηρεσίες τούς πληροφόρησαν για τις διαδικασίες μεταβίβασης και διαγραφής οχημάτων, αλλά και για τη δυνατότητα ολοκλήρωσης της μεταβίβασης μέσω καταδίκης του αγοραστή σε δήλωση βούλησης (διαδικασία του άρθρου 946 ΚΠολΔ). Ωστόσο, αρκετές φορές, **λόγω της ιδιαιτερότητας ορισμένων περιπτώσεων που ωστόσο εμφανίζονται συχνά στην πράξη (π.χ. μη φύλαξη από τον πωλητή των στοιχείων ταυτότητας του αγοραστή)**, η Διοίκηση δεν ήταν σε θέση να υποδείξει στους πολίτες τις ενέργειες στις οποίες έπρεπε να προβούν ώστε να αποσυνδεθούν πλήρως από το όχημα ή τουλάχιστον να απαλλαγούν από το φορολογικό βάρος αυτού.

Συγκεκριμένα, αγωγή για καταδίκη σε δήλωση βούλησης κατά του αγοραστή, στην ιδιαίτερα συνηθισμένη στην πράξη περίπτωση που ο πωλητής δεν έχει φυλάξει, λόγω και της παρόδου μεγάλου χρονικού διαστήματος, τα στοιχεία ταυτότητας του αγοραστή, δεν είναι δυνατή. Συχνά, επίσης, γεγονότα όπως η αλλαγή διεύθυνσης ή ο θάνατος του αγοραστή, περιπλέκουν το ζήτημα, δημιουργώντας το πρόσθετο βάρος στον ιδιοκτήτη να προβεί σε αναζητήσεις προσώπων ή κληρονόμων (ή να αναγκαστεί να ακολουθήσει τη δαπανηρή διαδικασία κατάθεσης αγωγής κατά προσώπων αγνώστου διαμονής, η οποία, ωστόσο, τελικά δεν διασφαλίζει ότι θα αναγραφεί στα μητρώα οχημάτων ο πραγματικός τελικός κάτοχος του οχήματος). Ομοίως, βάσει του Π.Δ. 116/2004, δεν δύναται να πραγματοποιηθεί διαγραφή των αυτοκινήτων από τα μητρώα εφόσον δεν υφίσταται πιστοποιητικό καταστροφής αυτών από κέντρο εναλλακτικής διαχείρισης (μάλιστα, ακόμα και όταν η καταστροφή του οχήματος έλαβε χώρα πριν την ισχύ του διατάγματος).

Επίσης, οι αναφερόμενοι δεν έχουν τη δυνατότητα υποβολής δήλωσης αναγκαστικής ακινησίας προκειμένου να απαλλαγούν **στο εξής** από τα τέλη κυκλοφορίας, διότι οι Δ.Ο.Υ., σε συμμόρφωση με σχετικές εγκυκλίους του Υπουργείου Οικονομικών, απαιτούν αυτή να συνοδεύεται από συγκεκριμένα αποδεικτικά έγγραφα (όπως λ.χ. αποδεικτικό καταστροφής σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας, βεβαίωση αστυνομικής αρχής ότι έχει καταγγεληθεί κλοπή σχηματίστηκε δικογραφία και απεστάλη στον Εισαγγελέα σε περιπτώσεις κλοπής, καταδικαστική απόφαση δικαστηρίου σε περιπτώσεις υπεξαίρεσης, κατάσχεσης, κ.ο.κ.). Επειδή ωστόσο η μη ολοκλήρωση της διαδικασίας μεταβίβασης οχήματος δεν συνιστά κλοπή ή υπεξαίρεση, δεν δύναται οι πωλητές – ιδιοκτήτες να προσκομίσουν τέτοια αποδεικτικά έγγραφα.

2. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Σύμφωνα με το άρθρο 36 του ν.2093/1992 όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 40 του νόμου 2214/94, τα επιβατικά ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητα και μοτοσυκλέτες **θεωρείται ότι κυκλοφόρησαν εντός του έτους και οφείλονται για αυτά τέλη κυκλοφορίας** για ολόκληρο το έτος, εφόσον δεν τεθούν σε ακινησία κατά τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως 6 του άρθρου 22 του ν. 2367/53¹.

¹ «...1. Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στις διατάξεις του άρθρ.18 του Ν.2367/53 (ΦΕΚ 82 Α'), τα τέλη κυκλοφορίας στα επιβατικά ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητα, στις επιβατικές δίκυκλες και τρίκυκλες μοτοσυκλέτες ιδιωτικής χρήσης...Τα ανωτέρω οχήματα θεωρείται ότι κυκλοφόρησαν εντός του έτους και οφείλονται γι' αυτό τέλη κυκλοφορίας, για ολόκληρο το έτος, εφόσον δεν τεθούν σε ακινησία κατά τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 6 του άρθρου 22 του Ν.2367/53 (ΦΕΚ 82 Α') για ολόκληρο το έτος...»

Το άρθρο 22 του νόμου 2367/53, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο του 10 του αν. νόμου 154/1967 προβλέπει υποχρέωση του ιδιοκτήτη αυτοκινήτου που τελεί σε κατάσταση ακινησίας να υποβάλει στον οικονομικό έφορο σχετική δήλωση να παραδώσει τα στοιχεία κυκλοφορίας του οχήματος και να δηλώσει τη θέση στάθμευσης αυτού. Περαιτέρω δε σύμφωνα με την παράγραφο 6 του ίδιου άρθρου χωρεί έκπτωση των τελών κυκλοφορίας σε περιπτώσεις **αναγκαστικής ακινησίας του αυτοκινήτου για λόγους ανωτέρας βίας, κλοπής ή υπεξαίρεσής αυτού**. Λόγοι ανωτέρας βίας, νοούνται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν είναι εφικτή η τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας για λόγους που ανάγονται στην προσωπική κατάσταση του κατόχου του αυτοκινήτου ή στην πραγματική κατάσταση του αυτοκινήτου και των στοιχείων κυκλοφορίας αυτού².

Διαγραφή των αυτοκινήτων από τα μητρώα του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, μετά την ισχύ του ΠΔ 116/2004, γίνεται με βάση τη διαδικασία του άρθρου 8³ του προεδρικού διατάγματος, μόνο κατόπιν παράδοσης του αυτοκινήτων σε εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης και δύναμι πιστοποιητικού καταστροφής που εκδίδεται από αυτό. Για τα εγκαταλελειμμένα οχήματα, βάσει του άρθρου 9 του π.δ⁴, η διαδικασία παράδοσης και διαγραφής λαμβάνει χώρα από τους Δήμους. Πριν τη θέση σε ισχύ του π.δ., οριστική διαγραφή των αχρηστευθέντων ή διαλυμένων οχημάτων ελάμβανε χώρα με βάση την ΥΑ Α 10852/754/2002 που προέβλεπε υποχρέωση των ιδιοκτητών των ανωτέρω οχημάτων να υποβάλουν σχετική αίτηση στην αρμόδια νομαρχιακή υπηρεσία μεταφορών εντός δύο μηνών από το χρόνο που επήλθε το γεγονός⁵.

Αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των επιβατικών οχημάτων και μοτοσυκλετών σε περιπτώσεις αγοραπωλησίας, τελείται μόνο κατόπιν μεταβίβασης της κυριότητας αυτού (σύμφωνα με την διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 2 του νόμου 722/77, όπως

² «...1.Εις περίπτωση ακινησίας αυτοκινήτου οχήματος εξ οιασδήποτε αιτίας, ο ιδιοκτήτης ή κάτοχος αυτού υποχρεούται όπως προ της ενάρξεως του φορολογικού εξαμήνου από του οποίου το αυτοκίνητον τίθεται εις ακινησίαν, υποβάλει εις τον αρμόδιον Οικον. Εφορον δήλωσιν ακινησίας, εν τη οποία ν' αναφέρονται λεπτομερώς οι προκαλέσαντες την ακινησίαν λόγοι και ο τόπος σταθμεύσεως του ακινητού οχήματος (πόλις, οδός, αριθμός). Η δήλωσις ακινησίας δεν λαμβάνεται υπ' όψιν εάν δεν παραδοθώσιν συγχρόνως η άδεια κυκλοφορίας και οι πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας του αυτοκινήτου.... 6. Εξαιρετικώς διαφυλαττομένης της ισχύος των διατάξεων της παρ. 2 του άρθ. 6 του Ν.Α. 3829/1958, χωρεί έκπτωσιν των τελών κυκλοφορίας εν περιπτώσει αναγκαστικής ακινησίας του αυτοκινήτου εκ λόγων ανωτέρας βίας, κλοπής ή υπεξαίρεσής αυτού. Ως λόγοι ανωτέρας βίας εν προκειμένω νοούνται αι περιπτώσεις, δι'άς δεν καθίσταται εφικτή η τήρησις της κατά τ'ανωτέρω οριζομένης διαδικασίας, είτε εκ λόγων αναγομένων εις την προσωπικήν κατάστασιν του κατόχου του αυτοκινήτου είτε εκ τοιούτων αναγομένων εις την πραγματικήν κατάστασιν του αυτοκινήτου και των στοιχείων κυκλοφορίας αυτού...»

³ «2. Οι ιδιοκτήτες ή κάτοχοι ΟΤΚΖ υποχρεούνται να τα μεταφέρουν οι ίδιοι και να τα παραδίδουν σε συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης ή σε σημεία συλλογής κατά την έννοια του άρθρου 2 (παραγ. 23) του παρόντος. Κατά την παράδοση του ΟΤΚΖ οι ιδιοκτήτες ή κάτοχοι ΟΤΚΖ λαμβάνουν βεβαίωση παραλαβής.2. Αντίγραφο του πιστοποιητικού καταστροφής διαβιβάζεται μαζί με τα στοιχεία κυκλοφορίας του οχήματος, εφόσον υπάρχουν, από το σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης στην αρμόδια υπηρεσία Μεταφορών και Επικοινωνιών της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης προκειμένου να γίνει οριστική διαγραφή του ΟΤΚΖ η οποία ενημερώνει σχετικά τις αρχές Ασφαλείας της περιοχής.

⁴ «...1) Η αρμόδια Υπηρεσία του οικείου Δήμου ή της Κοινότητας εντοπίζει τα εγκαταλελειμμένα οχήματα και επικολλά σε εμφανές σημείο του οχήματος ειδικό αυτοκόλλητο που χαρακτηρίζει αυτό ως εγκαταλελειμένο. ...3) Όταν το εγκαταλελειμμένο όχημα περιέλθει στην κατοχή του Δήμου ή της Κοινότητας σύμφωνα με τα ανωτέρω, ο εν λόγω Δήμος ή Κοινότητα υποχρεούται να παραδώσει το όχημα σε εγκεκριμένο σύστημα συλλογής ΟΤΚΖ, της περιοχής του. ... Εφόσον πρόκειται για όχημα με άδεια και πινακίδες κυκλοφορίας, αυτές κατατίθενται στην αρμόδια υπηρεσία Μεταφορών και Επικοινωνιών της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

⁵ 1. Σε περίπτωση αχρηστεύσεως (καταστροφής) ή διαλύσεως αυτοκινήτου οχήματος ή μοτοσυκλέτας ή ρυμουλκούμενου, υποβάλλεται αίτηση του κυρίου και κατόχου αυτού, στη νομαρχιακή υπηρεσία Μεταφορών και Επικοινωνιών. Στην αίτηση αναγράφεται ο λόγος της οριστικής διαγραφής (αχρήστευση, διάλυση ή καταστροφή). Η αίτηση πρέπει να υποβληθεί εντός δύο (2) μηνών από το χρόνο που επήλθε το γεγονός.

τροποποιήθηκε από το άρθρο 16 του νόμου 2753/99)⁶, μετά από έγγραφη συμφωνία των μερών που καταχωρείται με ευθύνη τους στην άδεια κυκλοφορίας, ενώπιον του αρμοδίου υπάλληλου της Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών. Ο πωλητής απαλλάσσεται από τις υποχρεώσεις που συνδέονται με το όχημα από τη χρονολογία που έλαβε χώρα η παραπάνω διαδικασία.⁷ Σύμφωνα δε με το άρθρο 2, παρ.1 του νόμου 722/77 η **άδεια κυκλοφορίας αποτελεί τίτλο κυριότητας του οχήματος**⁸.

Ο εφοδιασμός του νέου κατόχου του οχήματος με άδεια κυκλοφορίας στο όνομά του, εντός μηνός από την απόκτηση του, αποτελεί υποχρέωσή του, με βάση το άρθρο 89 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας⁹. Η παράλειψή του να ακολουθήσει τη νόμιμη διαδικασία τιμωρείται σύμφωνα με το ίδιο άρθρο (ποινικές κυρώσεις - ακινητοποίηση του οχήματος με την αφαίρεση των στοιχείων κυκλοφορίας) αλλά και το άρθρο 8 του ν. 1146/72¹⁰.

3. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Ο Συνήγορος του Πολίτη, αφού έλαβε υπόψη του την ιδιαιτερότητα της κάθε περίπτωσης, ενημέρωσε εγγράφως τους αναφερόμενους πολίτες για το νομοθετικό πλαίσιο περί δήλωσης ακινησίας, διαγραφής και μεταβίβασης των επιβατικών αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών. Επίσης τους επεσήμανε ότι η Διοίκηση υποχρεούται να καταλογίσει στους ιδίους τα τέλη κυκλοφορίας, εφόσον παραμένουν νόμιμοι ιδιοκτήτες των αυτοκινήτων. **Πρέπει ωστόσο να αναφερθεί ότι ο Συνήγορος του Πολίτη έθεσε ζήτημα καθυστέρησης στην αναζήτηση ανεξόφλητων τελών παρελθόντων ετών στο Υπουργείο Οικονομικών καθώς αυτή ήγειρε πληθώρα ζητημάτων¹¹.**

⁶ ...2. Οι μεταβιβάσεις της κυριότητας, από επαχθή αιτία, των αυτοκινήτων οχημάτων του παρόντος άρθρου συντελείται με έγγραφη συμφωνία των μερών, η οποία καταχωρείται με ευθύνη τους, στην οικεία θέση της άδειας κυκλοφορίας του οχήματος, που προβλέπεται από την παράγραφο 1. Ο αρμόδιος υπάλληλος της Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ενώπιον του οποίου γίνεται η πράξη της μεταβίβασης, κρατεί την άδεια κυκλοφορίας του οχήματος που μεταβιβάστηκε και αμέσως, μέσω του μηχανογραφικού συστήματος ON - LINE, εκδίδει νέα άδεια κυκλοφορίας στο όνομα του αγοραστή, ανεξάρτητα από τη διεύθυνση κατοικίας του, η οποία και παραδίδεται στο νέο αγοραστή. 3... Με την επιφύλαξη εφαρμογής των διατάξεων της παραγράφου 6 του άρθρου 5 του Ν.Α. 1146/1972 (ΦΕΚ 84/Α'), ο πωλητής από τη χρονολογία που έλαβε χώρα η κατά την προηγούμενη παράγραφο μεταβίβαση δεν έχει την υποχρέωση να αποζημιώσει οποιονδήποτε τρίτο ή να καταβάλλει τέλη κυκλοφορίας και τέλη και εισφορές που συμβεβαιώνονται, με εξαίρεση την περίπτωση που υπάρχει οφειλή του από φόρο κληρονομιάς, δωρεάς, προίκας ή γονικής παροχής...»

⁷ Βλέπε επίσης και Ν.Α. 1146/72 : Περί τρόπου μεταβίβασης εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών

⁸ 1. Η κατά τας κειμένας διατάξεις χορηγούμενη άδεια κυκλοφορίας διά τα κατά το προηγούμενον άρθρον αυτοκίνητα οχήματα, της οποίας ο τύπος θέλει καθορισθή κατά το άρθρ.5 του παρόντος, αποτελεί τίτλον κυριότητος

⁹ «...1.Κατά την αλλαγή κατόχου οδικού οχήματος, ως και κατά τη μεταβολή των αναγραφόμενων κύριων χαρακτηριστικών στοιχείων στην άδεια κυκλοφορίας, όταν αυτά επιτρέπονται, απαιτείται έκδοση νέας άδειας, μετά από εξακρίβωση των νέων στοιχείων, από τις αρμόδιες κατά περίπτωση, για την έκδοση των αδειών κυκλοφορίας, υπηρεσίες.2.Αν διαπιστωθεί, από αρμόδιο όργανο, ότι δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, μέσα στην προθεσμία που καθορίζεται στην κατά το άρθρο 8 παρ. 3 προβλεπόμενη απόφαση, αφαιρούνται η άδεια και πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας οχήματος, οι οποίες επιστρέφονται μετά την έκδοση νέας άδειας, κατά τα οριζόμενα πιο πάνω.3. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με φυλάκιση ενός (1) μέχρι τριών (3) μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον διακοσίων (200,00) ευρώ...»

¹⁰ «...1.Κύριοι, νομείς ή κάτοχοι αυτοκινήτων οχημάτων ή μοτοσυκλετών, μη συμμορφούμενοι προς τας υπό των διατάξεων του παρόντος, προβλεπομένας υποχρεώσεις των, τιμωρούνται κατά τας διατάξεις του άρθρ. 458 του Ποινικού Κώδικος».

¹¹ «.. Η πρακτική του Υπουργείου Οικονομικών να προβαίνει σε βεβαίωση τελών κυκλοφορίας αναδρομικά για την τελευταία εικοσαετία έχει ως αποτέλεσμα να συσσωρεύονται φορολογικά βάρη στους οφειλότες, αλλά και να εγείρονται ζητήματα αδυναμίας απόδειξης ότι η οφειλή έχει εξοφληθεί. Με έγγραφό του προς τον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων ο Συνήγορος επανήλθε στο θέμα (βλ. και Ετήσια έκθεση Αμοιβαίες υποχρεώσεις κράτους-πολιτών ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2013 | 59 2011, σ. 34) και υποστήριξε πως,

Πάρα ταύτα, η Αρχή εκτίμησε ότι (α) δεν είναι δυνατόν οι αναφερόμενοι να φέρουν **εσαεί** τα βάρη που συνεπάγεται η ιδιοκτησία ενός οχήματος (β) τίθεται ζήτημα δημοσίας τάξης και ασφάλειας καθώς -σε πολλές από τις εξέταση περιπτώσεις- **η Διοίκηση δεν έχει καταχωρήσει στα αρχεία της τον πραγματικό κάτοχο** των οχημάτων, ήτοι το πρόσωπο που ευθύνεται για τυχόν παραβάσεις και παράνομες πράξεις στις οποίες δύναται να εμπλακούν τα οχήματα αυτά.

Προέβη λοιπόν σε σειρά ενεργειών που στόχο είχαν την επίλυση του ζητήματος. Ειδικότερα:

- **Επεσήμανε στους αναφερόμενους**, στις περιπτώσεις όπου ήταν γνωστή η ταυτότητα του νέου κατόχου, ότι οφείλουν να επιλύσουν το πρόβλημα που αντιμετωπίζουν μέσω της δικαστικής οδού.

- **Εξέτασε αρκετές φορές το ενδεχόμενο να μην έχει καταχωρηθεί από αμέλεια των υπαλλήλων** η υποβληθείσα δήλωση ακινησίας, οριστικής διαγραφής ή μεταβίβασης στα μηχανογραφημένα αρχεία του Υπουργείου Οικονομικών και Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων (κατά κανόνα, χωρίς αποτέλεσμα).

- **Έθεσε το ζήτημα της δημοσίας ασφάλειας στο Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας**. Συγκεκριμένα με το έγγραφό του με αρ. πρωτ. 16393/21798/03.06.2013 κάλεσε τη Διοίκηση της Ελληνικής Αστυνομίας να καθορίσει τις ενέργειες που πρέπει να λαμβάνουν χώρα από την πλευρά των πολιτών που προέβησαν σε πώληση οχημάτων και των αστυνομικών αρχών, σε περιπτώσεις που ο αγοραστής - νέος κάτοχος των οχημάτων παραλείπει να προβεί σε μεταβίβαση και να εκδώσει άδεια κυκλοφορίας στο όνομά του. Πρότεινε παράλληλα, την καταχώρηση των οχημάτων που εμπíπτουν σε αυτή την περίπτωση, στα ηλεκτρονικά αρχεία του Υπουργείου και την υποβολή σχετικής δήλωση από τον φερόμενο ιδιοκτήτη στο «Βιβλίο Αδικημάτων, Συμβάντων, Συλλήψεων, Συστάσεων και Παραπόνων» της Ελληνικής Αστυνομίας, ότι ο ίδιος έχει αποξενωθεί πλήρως από το όχημα και ότι αυτό κυκλοφορεί κατά παράβαση του άρθρου 89 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας και των διατάξεων του ν. 1146/1972, έτσι ώστε να καταστεί δυνατός ο εντοπισμός του από τις αρμόδιες αρχές και η επιβολή των από το νόμο προβλεπομένων κυρώσεων.

- **Εξέθεσε αναλυτικά το πρόβλημα και τις συνέπειες αυτού στη Γενική Διεύθυνση Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και την Γενική Διεύθυνση Φορολογίας του Υπουργείου Οικονομικών** (υπ' αρ. 16393/21798/03.06.2013 έγγραφο). Τόνισε ότι απαιτείται άμεση λήψη μέτρων που αποσκοπούν στη διοικητική επίλυση του ζητήματος τόσο για λόγους ορθής εφαρμογής της κείμενης νομοθεσίας όσο και κατ' επιταγή της αρχής της χρηστής διοίκησης. Πρότεινε να εκλαμβάνεται η αποξένωση του ιδιοκτήτη του οχήματος από την κατοχή αυτού ως λόγος αναγκαστικής ακινησίας, να «δεσμεύονται» τα οχήματα αυτά στα ηλεκτρονικά αρχεία του Υπουργείου Μεταφορών ως οχήματα με «αμφισβητούμενο ιδιοκτήτη» και να συσταθεί ειδική επιτροπή, με αντικείμενο την εξέταση των περιπτώσεων ιδιοκτητών οχημάτων, το φυσικό αντικείμενο των οποίων δεν υφίσταται. Επεσήμανε παράλληλα την αναγκαιότητα καθορισμού μέσω απόδειξης της πραγματικής κατάστασης κυκλοφορίας των αυτοκινήτων, μεταξύ των οποίων θα μπορούσαν

μολονότι πρόσφατη υπουργική απόφαση¹ προβλέπει υποχρέωση οι αποδείξεις καταβολής των τελών κυκλοφορίας να φυλάσσονται μόνο για πέντε έτη, στην πράξη οι πολίτες φέρουν το βάρος απόδειξης καταβολής των τελών της τελευταίας εικοσαετίας. Παράλληλα, οι σύνθετες διαδικασίες ενημέρωσης των μηχανογραφημένων αρχείων πληρωμών από τις τράπεζες και τις ΔΟΥ παρουσιάζουν αυξημένο ενδεχόμενο σφάλματος, ενώ τίθεται και ζήτημα παρέλευσης της προβλεπόμενης αποσβεστικής προθεσμίας για ταμειακή βεβαίωση της οφειλής...» ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2013 σελ 59

να είναι βεβαίωση αστυνομικής αρχής περί υποβολής δήλωσης περί παράνομης κυκλοφορίας οχήματος ή και ένορκη βεβαίωση.

4. ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η Διεύθυνση Τελών και Ειδικών Φορολογιών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων, δεν απεδέχθη τις προτάσεις της Αρχής. Συγκεκριμένα, απήντησε (αρ. πρωτ. Δ ΤΕΦ 11660356/31.10. 2013 έγγραφο) ότι οι περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν ολοκληρώθηκε η διαδικασία της μεταβίβασης του οχήματος με την αλλαγή της άδειας κυκλοφορίας, δεν δύνανται να στοιχειοθετήσουν λόγο αναγκαστικής ακινησίας, με μόνο στοιχείο την όποια υπεύθυνη δήλωση ή και ένορκη βεβαίωση του ιδιοκτήτη του οχήματος περί των πραγματικών περιστατικών. Το γεγονός της μη φυσικής κατοχής του οχήματος από τον ιδιοκτήτη του θα πρέπει να διαπιστώνεται δια δικαστικής αποφάσεως, προκειμένου να μην εμπλακεί η Διοίκηση σε ιδιωτική διαφορά. Τέλος, η υπηρεσία θεωρεί σκόπιμο να ενημερωθεί περί ενδεχόμενης καταχώρησης του οχήματος στην Εθνική Βάση Δεδομένων με τα οχήματα από τα οποία έχουν αποξενωθεί (φυσικά) πλήρως οι ιδιοκτήτες, για την ορθότερη διαχείριση των εξεταζόμενων περιπτώσεων και μέχρι την έκδοση την έκδοση σχετικής δικαστικής απόφασης.

Οι προτάσεις του Συνηγού του Πολίτη δεν έγιναν επίσης αποδεκτές από τη Γενική Διεύθυνση Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Η υπηρεσία απήντησε ότι η διαδικασία μεταβίβασης των Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτων και μοτοσικλετών γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 2753/53. Οποιαδήποτε απόκλιση από την ισχύουσα και νομοθετημένη διαδικασία μεταβίβασης οχήματος θα στρεβλώσει τη διαδικασία, με συνέπεια να πραγματοποιούνται συναλλαγές για την κυριότητα οχημάτων δίχως τη γνωστοποίηση αυτών στις δημόσιες αρχές. Σε ό,τι αφορά την διαδικασία οριστικής διαγραφής, επεσήμανε ότι μετά την ισχύ του ΠΔ 116/04, αυτή δύναται να διενεργηθεί δυνάμει του πιστοποιητικού καταστροφής που εκδίδεται από το σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης. Πριν την ισχύ του ως άνω προεδρικού διατάγματος οι αποφάσεις του Υπουργού Μεταφορών & Επικοινωνιών Α 10852/754/2002 και Α 80410/5610/2001 όριζαν υποχρέωση υποβολής αίτησης διαγραφής εντός δύο μηνών από το χρόνο αχρηστεύσεως ή διαλύσεως του αυτοκινήτου οχήματος ή μοτοσικλέτας. Επίσης, η υπηρεσία έκρινε ότι δεν είναι εφικτή η δημιουργία επιτροπής με αντικείμενο της εξέταση των εν λόγω περιπτώσεων, καθώς όχι μόνο δεν υπάρχουν επίσημα στοιχεία για τα οχήματα αυτά, αλλά και γιατί δεν μπορεί να εμπλέκεται η Διοίκηση σε ιδιωτικές διαφορές (αρ. πρωτ. 34051/3292/11.03.2014).

Αντιθέτως, το Υπουργείο Δημοσίας Τάξης, αντελήφθη το μέγεθος του προβλήματος και αποδέχθηκε τα διαλαμβανόμενα στο έγγραφο της Αρχής (αρ. πρωτ. 71468/14/418894/11.03.2014). Αποβλέποντας λοιπόν στην τήρηση του δημοσίου συμφέροντος για να αντιμετωπίσει το ζήτημα προέβη –ταχύτατα πρέπει να σημειωθεί– σε τροποποίηση – συμπλήρωση της Κανονιστικής Διαταγής 2/1985 «Απολεσθέντα – ανευρεθέντα – κλαπέντα αντικείμενα και αναζητήσις προσώπων και πραγμάτων». Έτσι, με την απόφαση αρ. πρωτ. 3005/4/1-κ/28.02.2014 Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, η παράγραφος 8 του άρθρου 15 της ΚΔ 2/1985, αντικαταστάθηκε ως εξής : «...*Επίσης, ίδιες ενέργειες, όπως στην κλοπή και ανεύρεση των οχημάτων, γίνονται α) ... (β) στις περιπτώσεις αλλαγής κατόχου οδικού οχήματος και μεταβολής των αναγραφόμενων κυρίων χαρακτηριστικών στοιχείων στην άδεια κυκλοφορίας, χωρίς την έκδοση νέας άδειας από τις αρμόδιες αρχές, κατά παράβαση του άρθρου 89 του ν. 2696/1999 (ΚΟΚ)*». Ακολούθησε η εγκύκλιος με αρ. πρωτ. 71468/14/418894/11.03.2014 μέσω της οποίας δόθηκαν εντολές στις αστυνομικές υπηρεσίες, ώστε σε περιπτώσεις αλλαγής κατόχου οδικού οχήματος χωρίς να τηρηθεί η προβλεπόμενη από τον Κ.Ο.Κ. διαδικασία μεταβολής των αναγραφόμενων κυρίων

στοιχείων της άδειας κυκλοφορίας, να προβαίνουν στις ίδιες ενέργειες με αυτές που τελούνται σε περιπτώσεις «κλοπής», «ανεύρεσης» οδικών τροχαίων ατυχημάτων με εγκατάλειψη οχήματος, ώστε να καταστεί δυνατός ο εντοπισμός τους και η επιβολή των προβλεπομένων κυρώσεων. Συνεπώς, πλέον η «δήλωση μη μεταβίβασης οχήματος» που υποβάλλεται στις αστυνομικές αρχές από τους πωλητές - ιδιοκτήτες αυτών καταχωρείται στην Εθνική Βάση Δεδομένων και τα οχήματα αυτά αναζητούνται από τις αστυνομικές αρχές.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι συνέπειες για τους ιδιοκτήτες οχημάτων που παρέδωσαν τα οχήματά τους σε νέο κάτοχο, ο οποίος δεν εφοδιάστηκε με νέα άδεια κυκλοφορίας ή αμέλησαν να προβούν σε διαγραφή αυτών μετά από καταστροφή είναι **ποικίλες και ιδιαίτερα επαχθείς**.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι παραπάνω πολίτες :

(α) **επωμίζονται όλα τα φορολογικά βάρη** που συνεπάγεται η ιδιοκτησία ενός οχήματος (τέλη κυκλοφορίας, τεκμαρτή δαπάνη συντήρησης κ.ο.κ.)

(β) **ενδέχεται να εμπλακούν** σε δικαστικούς αγώνες ή να τους καταλογιστούν διοικητικά πρόστιμα -σε περίπτωση που τα οχήματα εξακολουθούν κυκλοφορούν-διότι : (α) ο ιδιοκτήτης ζημιογόνου αυτοκινήτου φέρει αντικειμενική ευθύνη περί αυτού (άρθρο 4 του Ν. ΓπΝ/4-5 Δεκ. 1911)¹² (β) εκθέσεις παραβάσεων του ΚΟΚ περί στάθμευσης, απουσία του οδηγού, καταλογίζονται στον ιδιοκτήτη του οχήματος ενώ αυτές που βεβαιώνονται βάσει του αριθμού κυκλοφορίας, αποστέλλονται στον ίδιο¹³

(γ) **ως ιδιοκτήτες ανασφάλιστων οχημάτων**, αναμένεται να αντιμετωπίσουν ζήτημα με την εφαρμογή του νόμου 4141/2013¹⁴,

(δ) **εξωθούνται σε μη νόμιμες ενέργειες** για την επίλυση του προβλήματος που αντιμετωπίζουν καθώς -όπως ισχυρίζονται- ότι τους έχει προταθεί ως λύση (α) υποβολή δήλωσης κλοπής του οχήματος και μήνυσης κατ' αγνώστου προκειμένου να γίνει εν συνεχεία αποδεκτή δήλωση αναγκαστικής ακινησίας από την οικονομική υπηρεσία (β) έκδοσή νέων στοιχείων κυκλοφορίας λόγω απώλειας και ακολούθως δήλωση εκούσιας ακινησίας με ψευδή δήλωση περί της θέσης στάθμευσης του οχήματος.

Τέλος, **αλλοιώνεται η εικόνα του στόλου των κυκλοφορούντων στην Ελλάδα οχημάτων** καθόσον αυτοκίνητα είκοσι ή τριάντα ετών που έχουν καταστραφεί προ πολλού, παραμένουν καταχωρημένα ως σε κυκλοφορία στο Μητρώο αυτοκινήτων των Υπουργείων Οικονομικών και Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων. Η διαγραφή αυτών δεν είναι δυνατή και αν δεν υπάρξει νομοθετική πρόβλεψη, θα παραμένουν στα αρχεία της Διοίκησης ως εν κινήσει επ' αόριστον.

¹² «...Δια πάσαν υπό του αυτοκινήτου κατά την λειτουργίαν του ζημίαν προς τρίτους ενέχεται εις αποζημιώσεις ο τε οδηγός και ο κατά το αρθ. 2 κάτοχος ο δε ιδιοκτήτης εν η περιπτώσει είναι τοιούτος άλλος ή ο κάτοχος ενέχεται μόνον μέχρι της αξίας του αυτοκινήτου, το οποίον παραχωρών εις το ζημιωθέν πρόσωπον, δύναται κατά την κρίσιν του δικαστηρίου να απαλλαγθή κατά πάσης άλλης αποζημιώσεως. Πλειόνων κατόχων ή ιδιοκτητών του αυτοκινήτου η ευθύνη κανονίζεται κατά το αρθ. 9 του παρόντος Νόμου...»

¹³ *ΥΑ ΟΙΚ.21504/2601/2007, ΦΕΚ Β' 623/2007*

¹⁴ *Με τροποποίηση που επέφερε το άρθρο 26 του νόμου 4141/2013 στο ΠΔ 237/86, προβλέπεται εντοπισμός των τυχόν ανασφάλιστων αυτοκινήτων, με ζεύξη των ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων του Επικουρικού Κεφαλαίου Ασφάλισης Ευθύνης από Ατυχήματα Αυτοκινήτων, της Γ.Γ.Π.Σ. του Υπουργείου Οικονομικών και των υπηρεσιών που νομιμοποιούνται να εκδίδουν άδειες κυκλοφορίας. Ο ιδιοκτήτης του ανασφάλιστου οχήματος θα καλείται εγγράφως να ασφαλίσει το όχημα και, ενδεχομένως, του επιβάλλονται κυρώσεις.*

Από τις απαντήσεις που δόθηκαν στο Συνήγορο του Πολίτη προκύπτει ότι τα Υπουργεία Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων και Οικονομικών, δεν **προτείνουν λύση για την πλειοψηφία των υποθέσεων που εξετάστηκαν από την Αρχή**. Έτσι, οι αναφερόμενοι (όπως και οι κληρονόμοι αυτών), θα φέρουν εσαεί το φορολογικό βάρος, την αστική ευθύνη και λοιπές υποχρεώσεις αυτοκινήτων ή μοτοσυκλετών που πλέον δεν κατέχουν..

Ενόψει των ανωτέρω ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει τα εξής :

Α) Εξέταση των περιπτώσεων **των οχημάτων που έχουν καταστραφεί στο παρελθόν χωρίς να διαγραφούν**, από Ειδική Επιτροπή. Με τη σύσταση της Επιτροπής, θα δοθεί στους αναφερόμενους η δυνατότητα εντός συγκεκριμένου χρονικού περιθωρίου να παρουσιάσουν στη Διοίκηση τα αποδεικτικά στοιχεία που ενδεχομένως έχουν στην διάθεσή τους (π.χ. βεβαιώσεις ασφαλιστικής εταιρίας, αποσπάσματα από βιβλίο συμβάντων αστυνομικής αρχής) προς τεκμηρίωση των ισχυρισμών τους. Η επιτροπή θα έχει την αρμοδιότητα έγκρισης της οριστικής διαγραφή των οχημάτων (ή εναλλακτικά καταχώρησης τους σε ειδικό μητρώο) ώστε να ακολουθήσει **απαλλαγή του ιδιοκτήτη από το βάρος του αυτοκινήτου**.

Υπενθυμίζουμε δε ότι στο παρελθόν, ανάλογη διαδικασία είχε καθοριστεί για τους φερόμενους ως ιδιοκτήτες μηχανημάτων έργων.¹⁵

Β) Σε ό,τι αφορά τα οχήματα που **άλλαξαν κάτοχο στο πλαίσιο αγοραπωλησίας χωρίς να ακολουθήσει μεταβίβαση:**

- **αποδοχή από τις οικονομικές υπηρεσίες δήλωσης αναγκαστικής ακινησίας** από την πλευρά του πωλητή-ιδιοκτήτη όταν συνοδεύεται από (επιτρεπόμενη πλέον κατά τα προαναφερθέντα) δήλωση του ίδιου στο αστυνομικό τμήμα περί αλλαγής κατόχου οδικού οχήματος χωρίς την έκδοση νέας άδειας από τις αρμόδιες αρχές, κατά παράβαση του άρθρου 89 του ν. 2696/99. Η Αρχή μάλιστα θεωρεί ότι οι συγκεκριμένες περιπτώσεις εντάσσονται πλήρως σε αυτές που περιγράφει η παρ. 6 του άρθρου 22 του νόμου 2367/53 περί αναγκαστικής ακινησίας, καθώς *συντρέχουν λόγοι που ανάγονται στην πραγματική κατάσταση του αυτοκινήτου και των στοιχείων κυκλοφορίας αυτού που δεν καθιστούν εφικτή την τήρηση της διαδικασίας ακινησίας με κατάθεση των πινακίδων και αδειάς κυκλοφορίας.*

- **καταχώρηση των εν λόγω οχημάτων σε ειδικό μητρώο** στο Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

- **πληρέστερη πληροφόρηση** των πολιτών για τις συνέπειες της μη ολοκλήρωσης μεταβίβασης, με αναγραφή στις άδειες κυκλοφορίας οχημάτων και στα πρότυπα έντυπα που διατίθεται από το Υπουργείο Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων στην θέση «Παρατηρήσεις» η σημείωση: *«ΠΡΟΣΟΧΗ: Η κυριότητα του οχήματος δεν μεταβιβάζεται εάν δεν υπάρξει καταχώριση της συμφωνίας μεταβίβασης επί της άδειας κυκλοφορίας του οχήματος, στην Υπηρεσία Μεταφορών».*

¹⁵ Με τροποποίηση του άρθρου 20 του ν. 2052/92, με το άρθρο 6 του νόμου 3841/06, δόθηκε στους εμφανιζομένους στα στοιχεία των αρμοδίων υπηρεσιών ως ιδιοκτήτες μηχανημάτων έργων, εφόσον για οποιοδήποτε λόγο στερήθηκαν την κατοχή αυτών πριν από την 1/1/1993 να υποβάλουν αίτηση για διαγραφή ενώπιον τριμελούς επιτροπής που συγκροτήθηκε στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων. Με την υπ' αριθμ. Δ13/1764/07 απόφαση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, ορίστηκαν ως δικαιολογητικά για τη διαγραφή, υπεύθυνη δήλωση περί του χρόνου αχρήστευσης, ένορκη βεβαίωση ενώπιον Ειρηνοδίκη ή Συμβολαιογράφου περί των συνθηκών και περιστατικών αχρήστευσης ή απώλειας της κατοχής και οποιοδήποτε άλλο δικαιολογητικό μπορεί να προσκομίσει ο κάτοχος αστυνομικό τμήμα – πυροσβεστική υπηρεσία – δασική υπηρεσία κ.ο.κ.)

- **αυστηρότερες κυρώσεις** στους παραβάτες του άρθρου 89 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας και του άρθρου 8 ν. 1146/1972.

Καλλιόπη Σπανού

Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση :

(1) Υπουργείο Δημοσίας Τάξης & Προστασίας του Πολίτη
Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας
Π. Κανελλοπούλου 4
101 77 – Αθήνα

(2) Υπουργείο Οικονομικών
Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων
Σίνα 2 – 4
106 72 – Αθήνα

(3) Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων
Γενική Διεύθυνση Μεταφορών
Αναστάσεως 2 & Τσιγάντε
10191 - Παπάγου